

ABD, İran'a karşı kimleri kullanacak

06.08.2018

Türkiye ile ABD arasında son günlerde artan gerilim; Türkiye'nin alışkanlıkları, tercihleri, yönelimleri ve zorunlulukları arasındaki uyumsuzluğu gösterdiği gibi, devlet kapasitesi aşınan ABD'nin Ortadoğu'ya yönelik artan saldırganlığını da bir kez daha ortaya koydu. Çünkü ABD bölgede umduğunu bulamadıkça, daha da saldırganlaşıyor, Türkiye'yi daha da sıkıştırıyor.

ABD'nin Türkiye üzerindeki baskısı, Ortadoğu siyasetinden bağımsız değil. Suriye özelinde ise 6 hedefi var:

- 1) İran'ın Ortadoğu'da ve Suriye'de artan ağırlığını kırmak.
- 2) İran'ın Lübnan Hizbullah'ı ile bağıını koparmak.
- 3) Kuzey Irak'ta yuvalanan PKK terör örgütüne, Suriye üzerinden de destek vermek.
- 4) İsrail üzerinde Suriye üzerinden gelen basıncı kaldırmak.
- 5) Suriye'de PKK terör örgütünün uzantıları olan PYD – YPG terör örgütüne, federal bir devlet içinde belli bir statü vermek, devamında Suriye ve diğer bölge ülkelerinin bölünmesiyle bağımsız bir Kürt devleti kurulunca, bunları bağımsız bir Kürt devletinin Suriye ayağı olarak kullanmak.
- 6) Rusya'nın Suriye'de artan ağırlığını geriletmek, Kürt örgütleri üzerindeki etkisini kırmak.

Bu denklemde ABD; Türkiye'yi İran'ın kuşatılması, Irak ve Suriye'nin parçalanması, İsrail'in güvenlik endişelerinin giderilmesi, Rusya'nın nüfuzunun dizginlenmesi konu başlıklarında kullanmak istiyor. Türkiye ise diplomasi ile ekonomi, Soğuk Savaş dönemi tercihleri ile günümüz gerçekleri, egemen siyasetin ekonomi politik yönelimi ile ülkemizin jeopolitik konumu arasında denge tutturamıyor. Rusya ve Çin'le yakınlaşma ekonomik ağırlıklı. Seçenek arayışları, Avrasya söylemleri, ABD ve AB karşıtı sözler, Türkiye Batı kurumlarından dışlandııkça, ABD ve Avrupa ile gerilim yaşadıkça öne çıkıyor. Son olarak Güney Afrika'daki BRICS (Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin, Güney Afrika) Zirvesi'ne katılan Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Türkiye'nin BRICS üyeliğine ilişkin talebi de bu kapsamdaydı. O nedenle ne BRICS ülkeleri arasında karşılık buldu, ne de ABD ve Avrupa nezdinde endişe yarattı.

COĞRAFYAYA RAĞMEN DIŞ POLİTİKA YAPILMAZ

Türkiye'nin bölge ülkeleriyle artan ticaret hacmine koşut bir diplomatik, politik ve askeri ilişkisi yok. Tüketilen doğalgazın üçte ikine yakını Rusya'dan, petrolün ise yarıya yakını İran'dan geliyor. Türkiye – Rusya ikili ticaret hacmi, 2017'de 22 milyar dolardı. Türkiye – İran ticaret hacmi 2017'de kabaca 11 milyar dolardı, 2012'de 22 milyar dolardı, 2013'te ise 15 milyar dolardı. Yani ikili ticarete düşüş yaşandı son yıllarda. Hedef ise 30 milyar dolar. Türkiye'nin en çok ticaret yaptığı üç ülkenin Almanya, Çin ve Rusya olması, hem Türkiye'nin coğrafi konumu, hem ticari ilişkileri hem de dünyanın yönelimiyle örtüşen bir durum. Bu tabloyu ABD de görüyor. O nedenle Türkiye'nin Rusya ve İran'la arasını açmaya, Suriye ve Irak'ı bölerken Türkiye'den yararlanmaya çalışıyor. Türkiye'yi İzmir'de yargılanan ABD'li rahip, iki bakanın dondurulan malvarlıkları, Rusya'dan alınacağı açıklanan S 400 füzeleri, F 35 savaş uçaklarının teslimi, İran'dan yapılan petrol ithalatı,

FETÖ ve PKK gibi terör örgütleri üzerinden sıkıştırması bunu gösteriyor.

ABD'nin Rusya'ya uyguladığı ekonomik abluka, umduğu sonucu vermedi. Ukrayna – Kırım sorunu nedeniyle Rusya'ya yönelik iktisadi yaptırımlara başlayan ABD, amacına ulaşamadı. 2017'de Rusya, ABD yaptırımlarına rağmen, Avrupa ve Çin'in bir numaralı enerji tedarikçisi olmayı sürdürdü. Keza ABD, İran'la imzalanan nükleer anlaşmadan çekilince, İran pazarını terk eden Batılı şirketlerin açığını İran, Çinli şirketlerle kapatacağını ilan etti. Yani ABD, muazzam askeri ve teknolojik gücüne rağmen, Rusya ve Çin'in siyasi, diplomatik ve askeri alanda artan ağırlığını önleyemedi. Misal; ABD Savunma Bakanlığı'nın verilerine göre; başka ülkelerde irili ufaklı 716 askeri üssü olan ABD, kendi toprakları dışında sadece 21 askeri üssü olan Rusya'nın Suriye'de bileğini bükemedi. İnisiyatifi Ruslara kaptırdı. Orta Asya'dan Baltık Denizi'ne, Karadeniz'den Kafkasya'ya, Doğu Avrupa'dan Akdeniz'e dek Rusları çevrelemeye çalışan, bu amaçla, ABD emperyalizminin saldırı ve işgal örgütü olan NATO'yu da kullanan ABD, bu bölgelerin hiçbirinde amacına ulaşamadı. Keza, başlattığı ticaret savaşları ile Çin'i hırpalamak, Güney Çin Denizi'nde Çin'in artan ağırlığını kırmak, Çin'in Bir Kuşak Bir Yol İnisiyatifini engellemek istedi, başaramadı. ŞİÖ ve BRICS gibi Rusya ve Çin'in etkili olduğu örgütlerin güçlenmesini önleyemedi.

ABD'NİN MÜTTEFİKLERİ DE ZAYIFLIYOR

ABD'nin sadece kendisi değil, müttefikleri de zayıflıyorlar. Misal; Avrupa Birliği'nin geleceği tartışılıyor. Almanya, kendine yeni rota çizmeye çalışıyor. İngiltere AB'den çıktı. ABD'nin Ortadoğu'daki en önemli müttefiklerinden Suudi Arabistan, kendisine verilen İran'ı kuşatma görevini yapamıyor. Hem de yanına İsrail ve Mısır'ı aldığı halde. 2017 Kasım ayında, Suudi Arabistan öncülüğünde kurulan Terörizmle Mücadelede İslam Askeri Koalisyonu umulan etkiyi yaratmadı. 40 ülkenin katıldığı ilk toplantıya İran, Irak, Suriye ve Katar'ın davetli olmaması, zaten projenin politik ve mezhepçi çizgisini ortaya koymuştu. 57 üyesi olan İslam İşbirliği Teşkilatı'nın (Suriye'nin üyeliği askıda) ne denli zayıf olduğu, ABD'nin İsrail'deki büyükelçiliğini Kudüs'e taşıması sırasında bir kez daha görüldü. 2017'de bu kararı alan ABD, 2018'de kararını uyguladı. İşin vahimi ABD; bu kararı Suudi Arabistan ve Mısır'ın bilgisi dahilinde aldığı gibi, Türkiye öncülüğünde İstanbul'da bu kararı kınamak için toplanan olağanüstü zirveye Suudi Arabistan ve Mısır alt düzeyde katılmıştı. Daha vahimi, bu kararın ardından, ABD ile ne diplomatik ilişkilerini ne de ticari ilişkilerini kesen tek bir Müslüman ülke olmadı. Arap Ligi'nin esamisi okunmuyor zaten. İslam dünyasının birlik – bütünlük içinde olmayışı, kararlı, tutarlı, yürekli bir karşı duruş ortaya koyamayışı, ABD'nin Kudüs kararını verirken elini güçlendirmişti.

ABD'nin Ortadoğu projelerinde Suudi Arabistan'a büyük görev düşüyor. Lakin onun bu işi yapacak mecali yok. Bu durum, ülke içindeki taht kavgalarına da yansıyor. Gelirinin yüzde 87'si petrol ihracatına dayanan Suudi Arabistan, petrol fiyatlarındaki dalgalanmadan etkileniyor, doğal olarak. Petrol gelinine olan bu yüksek bağımlılığını azaltmak, gelir çeşitliliği yaratmak istiyor. Öyle ki, ülkenin en büyük petrol şirketi Aramco hisselerinin bir bölümünün halka açılması bile gündeme geldi. Bu şirket, ülkenin bütçe gelirlerinin üçte ikisini tek başına sağlıyor. Gelir çeşitliliği için bir strateji belgesi hazırlandı. Adı; Suudi Vizyon 2030. Bu arayışlarının birkaç nedeni var: 1) Petrol fiyatlarındaki oynaklık, bütçeyi sarsıyor. Yani, 100 doları da gören, 30 doların altına da düşen ham petrol fiyatı, ekonomik istikrar sağlamıyor. 2) Petrole olan bağımlılığı azaltıp, başka gelir kaynaklarını devreye sokmak. 3) Petrole ilişkin talebin azalacağına ilişkin öngörülerden hareketle, gerekli önlemleri almak. 4) Ülkenin petrol dışında bir geliri olmaması nedeniyle, bugünden hazırlık yapmak.

Sözün Özü: Coğrafyaya, devlet kapasitesine, ticari ilişkilere ve enerji bağımlılıklarına rağmen dış politika yapılamaz.

Barış Doster

Odatv.com

Barış Doster

Diğer Yazıları

Tahran Zirvesi neleri gösterdi

09.09.2018

ABD, Ortadoğu'da bunları göremedi

02.09.2018

Tarihten ders çıkarmanın önemi

18.08.2018

ABD, İran'a karşı kimleri kullanacak

06.08.2018

Batı ittifakındaki çatlak büyüyor

26.07.2018

Trump'ın başlattığı ticaret savaşları neyi gösteriyor

Popüler Yazılar

Müyesser Yıldız

TESUD Başkanına neler soruldu?

30.06.2021

Dr. Hüseyin Nazlıkul, M.D. PhD.

Hastalıklara karşı direnç nasıl artırılır

03.10.2021

Salih Seçkin Sevinç

Pandemi bahaneleri oldu... Restoranlar bizi ya...

03.10.2021

Rafael Sadi

O kritik ziyaretin arka planı

03.10.2021

Yusuf Yavuz

Yeni plan devrede

17.06.2021

Soner Yalçın

Tehdit etmeyin

18.06.2021

Soner Yalçın

Tunus'un foncuları

28.07.2021

Soner Yalçın

Erdoğan'ın öfkесinin sebebi

26.10.2021

Sami Menteş

Milli Eğitim Bakanı yalan söylüyor

25.06.2021

Soner Yalçın

Ata'nın çocukları: 68 Kuşığı

30.06.2021

İletişim

Haber Merkezi: 0 216 449 32 00

Faks: 0 216 449 32 00

Mail: info@odatv.com

İletişim

Künye

Gizlilik Sözleşmesi ve Koşullar

Mobil Uygulamalar

Reklam

Reklam: 0 216 449 32 00

reklam@odatv.com

© 2021, Oda TV. Tüm haklar saklıdır.

ANA SAYFA

YAZARLAR

VİDEO

FOTO GALERİ

ARŞİV

KATEGORİLER

App Store'dan
İndirin

Google Play
'DEN ALIN